

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

ΤΩΝ

ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΟΥ ΙΙ ΦΥΛΛΑΔΙΟΥ.

ΦΥΣΙΚΑ. Μετεωρολογία. — ΖΩΟΛΟΓΙΑ. Περί ανατροφῆς τοῦ μεταξοβόμβικος Ἐξελοθρευμὸς τῶν θηρίων. — ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ. — ΓΕΩΡΓΙΑ. Περί καλλιέργειας τοῦ ὑπνοφόρου μήκωνος. — ΥΓΙΕΙΝΗ. Συγκριτικὴ θερμότης τῶν φορεμάτων. Τρόπος τῆς διατηρήσεως τοῦ κρεατέιου ζωμοῦ.

Φ Υ Σ Ι Κ Α.

Μετewρολογία.

Ἄνεμοι. Ὀνομάζομεν μὲ αὐτὴν τὴν λέξιν τὴν βιαίαν κίνησιν τοῦ ἀέρος· αὐτὴ δὲ προέρχεται ἴσως ἀπὸ μόνην τὴν θερμότητα, ἥτις ἀραιοῦσα μέρη τινὰ τοῦ ἀέρος φέρει αὐτὰ ὑψηλότερα, ὥστε εἰς τὸν τόπον τούτων μένοντα ἤδη κενὸν (ἀδειον) ὀρμῶσιν ἄλλα μέρη ἀέρος νὰ ἐμβῶσι, καὶ ἐκ τούτου γίνεται ὁ ἄνεμος. Δύναται δὲ ὁμοίως νὰ συμβῆ καὶ διὰ τὴν ταγεῖαν ἢ βραδεῖαν συμπίλησιν (πῆξιν) καὶ ἔνωσιν τῶν ἑλαφρῶν ἀτμῶν (ἀχνῶν), οἱ ὅποιοι κρέμανται εἰς τὸν ἀέρα. Τοῦτο θέλει φέρειν ὡς ἀφρευκτον ἀποτέλεσμα τὴν βροχὴν· ἀλλ' ὁ τύπος, τὸν ὅποιον κατεῖχον οἱ ἀτμοὶ οὔτοι, μένει τρόπον τινὰ κενός, ὅθεν νέοι ἀτμοὶ ἐκ τῶν σύνεγγυς κινούμενοι νὰ καταλάβωσιν αὐτὸν κινουσι τὸν ἀέρα, προξενουσι δηλαδὴ ἄνεμον κτλ.

Ἐπάγουσι κυρίως δύο εἰδῶν ἰδιαιτέροι ἄνεμοι, οἱ μὲν λεγόμενοι ἐτησῖαι ὡς πνέοντες εἰς τακτικούς καιροὺς τοῦ ἔτους, οἱ δὲ τοπικοί, ὡς περιοριζόμενοι εἰς ἓνα τινὰ τόπον. Οἱ ἐτησῖαι τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν φυσῶσιν, ὁ μὲν νοτειοδυτικὸς ἀπὸ Ἀπριλίου ὡς Ὀκτωβρίου, ὁ δὲ δυτικονότιος ἀπὸ Ὀκτωβρίου ὡς Ἀπριλίου· γίνον-

ται δὲ ὁ πρῶτος ὅταν ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου ἀραιώσασα φέρῃ ὑψηλὰ τὸν ἀέρα τοῦ βορείου μέρους τῆς γῆς, καὶ προσκλήσῃ ἑὺ τὸν ψυχρὸν ἀπὸ τοῦ νότιου· ὁ δὲ δεύτερος ὅταν ἡ αὐτὴ θερμότης ζεσάνῃ καὶ μετεωρίσῃ τὸν ἀέρα τοῦ μεσημβρινοῦ ἡμισφαιρίου κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ χειμῶνος, ὥστε νὰ ὀρμήσῃ ὁ ψυχρὸς τοῦ βορείου πρὸς ἐκείνον.

Οἱ τοπικοὶ τῆς διακεκαυμένης ζώνης, εἴτε τοῦ θερμοτάτου καὶ καταμέσου μέρους τῆς γῆς, ἔχουσι καὶ αὐτοὶ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἀλλὰ φέρονται σταθερῶς ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμάς. Ὁ θερμασμένος ἀὴρ ἀναβαίνων σκορπίζεται πρὸς τοὺς πόλους εἴτε τὸ μεσημβρινὸν καὶ βόρειον μέρος, ἄλλος δὲ ψυχρὸς ἐρχόμενος ἀποτελεῖ τὸν ἄνεμον τοῦτον. Διὰ νὰ καταλάβῃς τὸ γινόμενον, εἰς τὴν μεσόκλεισον θύραν δωματίου, ὅπου καίει πῦρ, βάλε χαμηλὰ ἀναμμένην λαμπάδα καὶ θέλεις ἰδεῖν τὴν φλόγα κλίνουσαν εἰς τὰ ἔσω κρήτησον δὲ καὶ ἄλλην λαμπάδα ὑψηλὰ καὶ θέλεις ἰδεῖν τὴν φλόγα κλίνουσαν εἰς τὰ ἔξω. Ἄρα κάτω μὲν ἐμβαίνει ἔσωθεν εἰς τὰ ἔσω ψυχρὸς ἀὴρ, ἐπάνω δὲ ἐκβαίνει ἔσωθεν εἰς τὰ ἔξω ἀραιότερος. Ἐπειδὴ δὲ ἡ γῆ κινεῖται ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς ὁ αὐτὸς ἀὴρ θερμὸς καὶ ἐπιδίφριος (εἰς ὄχημα) ὁ ἄνεμος φαίνεται ὅτι ἐρχεται ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος, καθὼς ὅταν τρέχωμεν αἰσθανόμεθα τὸν ἄνεμον ἐρχόμενον κατὰ πρόσωπον.

Οἱ δὲ *συνήθεις ἄνεμοι* ὀρμῶνται ἀπὸ διάφορα τοῦ ὀρίζοντος σημεία, ὑπάρχουσι δὲ κατὰ τοὺς ναυτικούς 32 τὸν ἀριθμὸν.

Ἐκτὸς τῶν τακτικῶν τούτων ἀνέμων συμβαίνουσιν ἐνίοτε καὶ θύελλαι εἴτε καταιγίδες (ἀνεμοζάλαι), αἱ ὁποῖαι ἀνασπῶσιν ὑψηλὰ δένδρα, καταδαφίζουσι στερεὰς οἰκοδομάς, καὶ καταστρέφουσι ἀπλῶς τὸ παρατυχόν. Ἀποδίδουσι δὲ αὐτὰς εἰς αἰφνηθίους καὶ βραγδαίαις βρογαίς, αἱ ὁποῖαι ἀφῆκαν μέγα χάσμα εἰς κἀνένα τόπον τῆς ἀτμοσφαιρας κτλ.

Ἀνάλογα δὲ ἀλλὰ πολὺ τρομερώτερα κακὰ φέρουσι καὶ οἱ *σέφωγες*, σύλαιοι σχηματισμένοι ἀπὸ νέφη, οἵτινες περιστρέφονται ὡς σφενδὸνη καὶ κροτοβολοῦντες προχωροῦσιν ὀρμητικῶς, πλημμυ-

ρίζουσι ποταμούς, πελαγίζουσι τὴν ξηρὰν, ἀνατρέπουσι, φονεύουσι κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν.

Ἄτμοι. Εἶπαμεν ὅτι ζεσταινόμενον τὸ ὕδωρ μεταβάλλεται εἰς ἀτμούς, τῶν ὁποίων τὴν ποσότητα δηλ. τὴν ὑγρασίαν ἢ ξηρασίαν τοῦ ἀέρος διακρίνομεν ὡς ἐγγιστα μὲ τὸ *ὑγρόμετρον*. Οἱ συμπηγμένοι δὲ αὐτοὶ ἀτμοὶ γεννῶσι κατὰ τὰς περιστάσεις τὴν νυκτονοτιδα, τὴν δρόσον, τὴν ομίχλην, τὰ νέφη ἢ ψεκὰς (sereia).

Νυκτοροτίς. Ὅταν κατὰ τὰς ἐσπέρας τοῦ θέρους μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου βάλωμεν ἐν σῶμα εἰς τόπον ὑπαιθρον (ἀνοικτὸν), βλέπομεν ὅτι σκεπάζεται ἀπὸ ὀλίγην τινὰ ὑγρασίαν· ἐπειδὴ τὰ μόρια τοῦ ὕδατος, τὰ ὁποῖα ἡ θερμότης τῆς ἡμέρας ἀραιώσασα μετέβαλεν εἰς ἀτμούς καὶ ὕψωσεν εἰς τὸν ἀέρα, ἀναλαμβάνοντα τὴν πρώτην αὐτῶν φύσιν καὶ σύστασιν διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τὸ ἐσπέρας ψυχρότητα πίπτουσιν ὡς ψιλῆς βροχῆς βανίδες.

Δρόσος. Γίνεται ὅταν ὁ οὐρανὸς ὑπάρχῃ καθαρὸς καὶ ἡ νύξ νηνεμος· ἐπειδὴ τότε τὰ φυτὰ κτλ. ἐξατμίζουσι κατ' ὀλίγον τὴν ὁποίαν εἶχον θερμότητα· ὅθεν οἱ μετέωροι πέριξ εἰς τὸν ἀέρα ἀτμοὶ ἐγγίζοντες αὐτὰ ἀποψύχονται (μεταβάλλονται εἰς βανίδας). Ἄν δὲ τὸ φυτὸν ἀποβάλλῃ ὅλην τὴν θερμότητα, τὸ πολὺ ψύχος ἐνδέχεται νὰ μεταβάλῃ εἰς πάχνην τὴν ἀπλὴν δρόσον.

Ὁ ἄνεμος δὲ ἐμποδίζει τῆς δρόσου τὴν σύστασιν καὶ καθότι τὴν ἐξατμίζει, καθὼς ξηραίνει τὸ βρεγμένον πανίον, ὅταν τὸ κρεμάσωμεν ὑπαιθρον, καὶ καθότι δίδει θερμότητα εἰς τὸ δροσιζόμενον ἤδη σῶμα (φυτόν).

Ὁμοίως δὲ ἐμποδίζουσι τὴν δρόσον καὶ τὰ νέφη, ἐπειδὴ μεταδίδουσι θερμότητα εἰς τὰ ὑποκάτω αὐτῶν σώματα πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τοῦ λεγομένου, ἀρκεῖ νὰ ἐξαπλώσῃς ἐπάνω τοῦ φυτοῦ κομμάτιον πανίου, ὅσονδήποτε λεπτὸν ἐπιθυμῆς. Ἐπειδὴ ἐνεργοῦν ὡς τὸ νέφος, θέλει ἀναμφιβόλως ἐμποδίσειν καὶ αὐτὸ τὴν δρόσον.

Τέλος δύνασαι νὰ ἐμποδίσῃς μηχανικῶς καὶ τοῦ ἀνέμου τὴν διαλυτικὴν τῆς δρόσου δύναμιν, ἂν περιφράξῃς τὸ φυτὸν ἢ ἄλλο σῶμα μὲ ἀλεωρήνemon (paravent).

Τὰ μέταλλα δὲν σκεπάζονται ἀπὸ δρόσον, ἐπειδὴ ἐκ φύσεως θερμαινόμενα εὐκόλως λαμβάνουσι θερμότητα κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ὑπὸ τὴν περι αὐτὰ γῆν ἢ τὰ ἐγγύς ἄλλα σώματα.

Νέφη καὶ ὀμίχλη. Οἱ ἀτμοὶ, τοὺς ὁποίους βλέπομεν ἐπάνω τῶν λιμνῶν, τῶν ποταμῶν, εἰς κοιλάδας καὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων προῆλθον ἀπὸ τοῦ ὕδωρ.

(2.)

Z O O Λ O Γ I A.

Περὶ ἀνατροφῆς τοῦ μεταξοβόμβυκος.

Εἶναι πασίγνωστον ὅτι ὁ προάρχων τὸ μετὰξιον σκώληξ ἢ βόμβυξ τρέφεται κυρίως μὲ φύλλα μωρέας, ἐκ τῆς ὁποίας εἶναι πολλὰ εἶδη, ἀλλὰ τὰ καταλληλότερα εἶναι ἐκεῖνα, ὅσα ἔχουν ἀπαλᾶ καὶ μεγάλα φύλλα, καθὼς τὸ τῶν Φιλιππίνων νήσων, τὸ ὁποῖον ἐσχάτως εἰσήχθη καὶ πολυπλασιάσθη εἰς τὴν Εὐρώπην (*). Τῆς ἀγρίας ἢ ἀνεγκεντρίστου μωρέας τὰ φύλλα δὲν εὐχαριστοῦν τοὺς μεταξοσκώληκας ὡς σκληρὰ, ἀλλὰ τὸ ἐξ αὐτῶν μετὰξιον δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητον. Αἱ ἐγκεντρισμέναι μωρέαι ἔχουν τὰ φύλλα ἀπαλότερα, ἀφθονώτερα καὶ μεγαλότερα.

Εἰς τὰς πρώτας ἡλικίας τοῦ ἐντόμου τούτου τὰ διδόμενα εἰς αὐτὸ φύλλα πρέπει νὰ ἦναι τρυφερὰ, συναγμένα εἰ δυνατόν ἀπὸ νέα δένδρα καὶ καθαρισμένα ἀπὸ τοὺς μίσχους (οὐράς), τοὺς κλόνοους καὶ τὸν καρπὸν. Εἰς τὴν τρίτην ἡλικίαν, ὅτε ὁ σκώληξ εἶναι ἄρκετὰ ἀνεπτυγμένος καὶ χωνεύει εὐκολώτερα, καθαρίζουν τὰ φύλλα μὲ ὀλιγωτέραν ἀκρίβειαν. Εἰς τὴν τετάρτην ἡλικίαν ἠμπορεῖς νὰ τοὺς τὰ δώσης καὶ μὲ τοὺς καρπούς των, τοὺς ὁποίους ἀφίνοντες οἱ σκώληκες, ἐκλέγουν μόνον τὰ φύλλα.

Τὰ ὑγρὰ φύλλα βλάπτουν τοὺς σκώληκας· διὰ τοῦτο καὶ πρέπει νὰ συνάζωνται εἰς εὐδίων καιρὸν, ἢ ἂν βραχοῦν νὰ στεγνῶνων-

(*) Τοιαύτας μωρέας ἔφερον ὁ Κύριος Βοτσάρης φιλόκαλος κτηματίας τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἐφύττωσεν εἰς τὸ ἐν Ἀμπελοκήποις ὑπόστατικόν του. Εὐρίσκονται δὲ καὶ εἰς τὸ Β. δένδροκομῆιον, ἔθεν ἠμπορεῖ νὰ ζητήσῃ τινὰς ἐμβόλα διὰ νὰ ἐγκεντρίσῃ ἄλλα εἶδη.

ται καλὰ πρὶν δοθῶσιν εἰς αὐτούς. Εἶναι προτιμητότερον νὰ τοὺς ἀφήσῃς τινὰς ὥρας νηστικούς παρὰ νὰ τοὺς δώσης βρεγμένα φύλλα. Οἱ καλοὶ οἰκονόμοι, ἅμα ἰδοῦν τὸν καιρὸν κλίνοντα εἰς τὴν βροχὴν, συναζοῦν ἄρκετὰ φύλλα διὰ νὰ τὰ ἔχουν ὑστερώτερα· δὲν βλέπτει ἂν ἦναι δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν, φθάνει νὰ ἦναι στεγνὰ καὶ καλοφυλαγμένα, δηλ. ἀπλωμένα διὰ νὰ μὴ ζεσταίνωνται καὶ ἀνάπτουν.

Ἐπειδὴ μία ἀπὸ τὰς βάσεις τῆς καλῶς ἐννοουμένης βομβυκοτροφίας εἶναι νὰ κατορθώσῃ τινὰς πολὺ μετὰξιον μὲ ὀλίγα φύλλα, δὲν πρέπει νὰ δίδῃ πολλὰ διὰ μιᾶς εἰς τοὺς σκώληκας, οἱ ὁποῖοι τρώγοντες ὅσα τοὺς φθάνουν, καταπατοῦν τὰ περιττὰ καὶ τ' ἀφίνουν. Ὁ Δάνδολος, ὅστις συνετέλεσε πολὺ εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ κλάδου τούτου, ἔκαμε διαφόρους δοκιμὰς καὶ εὗρεν πόσα φύλλα χρειάζονται διὰ τοθεῖσαν τινὰ ποσότητα σκωλήκων. Ἰδοῦ ἡ ἀναλογία·

Οἱ γεννηθέντες ἀπὸ μίαν οὐγγίαν (20 δραμ.) σπόρου μεταξοσκώληκας τρώγουν εἰς ὅλην τὴν ζωὴν των 600 περίπου ὀκάδες ἀκαθάριστων φύλλων.

Ἐπειδὴ ὅμως τὰ φύλλα ὀλιγοστεύουν διὰ τῆς ἐξατμίσεως καὶ τοῦ καθαρισμοῦ, χρειάζονται 675 ὀκάδες ἀκαθάριστα φύλλα. Ὁ καθεὶς ὅμως δὲν ἠμπορεῖ νὰ κρατῇ ζύγια· ἀλλὰ πρέπει τοῦλάχιστον ν' ἀκολουθῇ τὸν ἐπόμενον κανόνα. Νὰ μὴ δίδῃ εἰς τοὺς μεταξοσκώληκας τοῦ φύλλα παρὰ μετὰ μίαν ὥραν ἀφοῦ ὀλοτελῶς φάγουν τὰ πρῶτα καὶ μείνουν μόνον τὰ νεῦρα, παρεκτός ὅταν ἀκόμη ἦναι πολὺ νέα· διότι τότε δὲν πρέπει διόλου νὰ τοὺς λείψῃ ἡ τροφή.

Εἴπαμεν καὶ εἰς τὸ προλαβόν φύλλον ὅτι ὁ μεταξοσκώληξ κατὰγεταὶ ἀπὸ θερμὸν κλίμα καὶ δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀνθεῖξῃ εἰς τὸ ψυχρὸ· δι' αὐτὸ καὶ δυσκόλως ἀνατρέφεται εἰς τὰ ψυχρὰ μέρη. Ἡ ἀναγκαία εἰς αὐτὸ θερμότης δὲν εἶναι μόνον τοῦτο ἢ αὐτὴ εἰς ὅλας τὰς ἡλικίας. Εἰς τὴν α'. ἀπαιτεῖ 19 βαθμούς, κατὰ τὸ θερμόμετρον τοῦ Ρεωμύρου, εἰς τὴν β'. 18, εἰς τὴν γ'. 17, εἰς τὴν δ'. 16 καὶ εἰς τὴν ε'. 15 μόνον.

Ἡ αἰφνίδιος μεταβολὴ τῆς θερμοκρασίας εἶναι βλαβερὰ πάντοτε εἰς τοὺς μεταξοσκώληκας· εἶναι ὅμως ὀλιγώτερον ἐπικίνδυνον ὅταν ὁ καιρὸς δροσίση ὀλίγον, παρ' ὅταν ἡ θερμότης ὑπερβῆ τοὺς προσημειωθέντας βαθμούς.

Ἐπειδὴ αἱ αἰσθήσεις μας μᾶς ἀπατοῦν, εἶναι καλὸν νὰ ἔχωμεν ὅσοι δυνατόμεθα, ἓνα θερμόμετρον εἰς τὸ σκωληκοτροφεῖον διὰ νὰ ὀδηγώμεθα.

Ὅταν ἴδῃ τινὰς ὅτι ἡ θερμότης αὐξάνει ὑπὲρ τὸ δέον πρέπει ν' ἀνοίξῃ ἓνα παράθυρον ἢ καὶ περισσότερα· ὅταν πάλιν ἴδῃ ὅτι καὶ ὁ ἐξωτερικὸς ἀήρ εἶναι ἐπίσης πολὺ θερμὸς, πρέπει νὰ κάμῃ εἰς τὴν ἐστίαν φλόγα, ἥτις κινεῖ τὸν περὶ αὐτὴν ἀέρα, καὶ ἡ κίνησις αὕτη δροσίζει τὸ μέρος. Εἰς τοὺς ψυχροὺς τύπους καὶ τὰς δροσερὰς ἡμέρας ἀνάπτουν πύραυλα (μαγγάλια).

Ἡ ὑγρασία ἐμποδίζει καὶ αὕτη τὴν ἐπιτυχίαν τῶν σκωλήκων· διὰ τοῦτο καὶ ὁ καλὸς Δάνδολος συμβουλεύει νὰ ἔχωμεν εἰς τὰ ἐργοστάσια ἐν ὑγρόμετρον, διὰ νὰ γνωρίζωμεν τὸν βαθμὸν τῆς ὑγρασίας τοῦ ἀέρος (*). Ἐπειδὴ δὲ ὑγρόμετρον δὲν ἔχῃ ὁ καθείς, ἄς μεταχειρισθῇ ἄλλας, τὸ ὅποιον καθὼς ἤξεύρομεν εὐκόλως τραβᾷ τὴν ὑγρασίαν. Ἀπὸ δὲ τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον αὐτοῦ ὑγρασίαν γνωρίζει τὴν κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαίρας. Διὰ νὰ τὴν δείχῃ τὸ ἄλλας καλῆτερα, πρέπει νὰ ἦναι χονδροκοπανισμένον καὶ ἀπλωμένον εἰς παροψίδα (πιάτον). Τὴν ὑπερβολικὴν ὑγρασίαν διαλύουν καίοντες εἰς τὴν κάμινον ἄχυρα ἢ φρύγανα. Ἡ φλόγα κινεῖ τὸν ἀέρα καὶ ἠκίνησις αὕτη τὸν στεγνώνει.

Ἡ καθαριότης εἶναι ἀναγκαία ἐπίσης εἰς τοὺς μεταξοσκώληκας· ὅθεν καὶ πρέπει νὰ καθαρίζονται συχνὰ τὰ σφώματα τῶν· ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῆς κενώσεως αὐτῶν γεννῶνται ἀναθυμιάσεις, αἵτινες μολύ-

(* Πολλὰ σφώματα εἶναι ὑποκείμενα εἰς τὸ νὰ σύρωσι τὴν ὑγρασίαν τῆς ἀτμοσφαίρας. Οἱ νεώτεροι φυσιολόγοι ἐκλέξαντες ἐκεῖνα ἐξ αὐτῶν ὅσα ἔχουν περισσότερον αὐτὴν τὴν ιδιότητα κατεσκεύασαν ἐργαλεῖα, διὰ τῶν ὁποίων μετρώσι τὸν βαθμὸν τῆς ὑγρασίας. Εἶναι ὑγρόμετρα μὲ τρίχας, μὲ χορδὰς καὶ μὲ ἄχυρα, τὰ ὅποια κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐκτεινόμενα ἢ συστελλόμενα δείχνουσι ἐπὶ τινος κλίμακος τὸν βαθμὸν τῆς ὑγρασίας τοῦ ἀέρος.

νοῦσι τὸν ἀέρα, πρέπει ἐνίοτε ὅταν ὁ ἄνεμος δὲν εἶναι ψυχρὸς καὶ δυνατὸς, ν' ἀνοίγωνται τὰ παράθυρα διὰ νὰ ἀνανεοῦται ὁ ἀήρ. Αἱ ἐπιβλαβεῖς ὅμως αὗται ἀναθυμιάσεις εἶναι πολλαὶ κατὰ τὴν τελευταίαν ἡλικίαν τῶν σκωλήκων καὶ δὲν ἠμπορεῖ τινὰς νὰ καθάρισι εὐκόλως τὸ ἐργοστάσιον εἰμὴ διὰ τοῦ χλωροῦ (Chlore) Αὐτὸ εὐρίσκεται εἰς τοὺς φαρμακοπώλας ὑπὸ τοῦ ὀνόματος *Acide muriatique*· ἔχει δὲ τὴν ξεχωριστὴν ιδιότητα νὰ ἀπορροφᾷ ὅλας σχεδὸν τὰς ἀποφορὰς μὲ πολλὴν ταχύτητα. Τινὲς βάλλουν εἰς λεκάνην ἄσβεστον, ἥτις διαλυομένη ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν ροφᾷ τὰς ἀναθυμιάσεις καὶ τὸ ἀνθρακικὸν ὄξύ, τὸ ὅποιον εἶναι ἐπίσης βλαβερὸν.

Πρέπει ν' ἀποφεύγῃ τινὰς τὰ καπνίσματα, τὰ ὅποια οἱ ἀμαθεῖς ἄνθρωποι μεταχειρίζονται καίοντες διάφορα φυτὰ ἢ χύνοντες ὄξύδιον ἐπὶ τῶν ἀνθράκων καὶ νομίζοντες ὅτι δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου διαλύουν τὰς δυσωδίας. Αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ καπνίσματος εἶναι ὀλέθριον εἰς τοὺς σκώληκας, διότι σκεπάζει μὲν τὴν δυσωδίαν, ἀλλὰ μολύνει περισσότερον τὸν ἀέρα τοῦ ὄξυγονου, τοῦ ὁποίου καταναλισκουμένου, τὸ ἐπίλοιπον αὐτοῦ μέρος καταντᾷ δυσπνιώτατον καὶ ἐπικίνδυνον εἰς τὴν ζωὴν.

Ὁ καπνὸς ὁμοίως εἶναι βλαβερὸς καὶ πολλάκις θανατηφόρος εἰς τοὺς μεταξοδόμβυκας, διότι εἰς μίαν στιγμὴν ἠμπορεῖ νὰ πνίξῃ πολλὰς ἑκατοντάδας.

Ἰπάρχει γενικὴ πρόληψις, ὅτι τὸ φῶς δὲν εἶναι καλὸν εἰς τοὺς μεταξοσκώληκας καὶ δι' αὐτὸ κρατοῦν σκοτεινὰ τὰ οἰκήματα ὅπου τοὺς ἀνατρέφουν. Εἶναι ὅμως ἀποδεδειγμένον, ὅτι μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ βλάβῃ, τὸ φῶς ὠφελεῖ καὶ εἰς αὐτὰ καὶ μάλιστα εἰς τὰ φύλλα τῆς μωρέας, τὰ ὅποια εἰς καλοφωτισμένον μέρος ἐξατμίζουσι καθαρὸν ζωτικὸν ἀέρα. Ὅθεν τὰ παράθυρα εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα εἰς τὰ μεταξοσκωληκοτροφεῖα. Ἄν δὲν ἠμπορῇ δὲ νὰ ἔχῃ τινὰς εἰς αὐτὰ ὑαλῖα, πρέπει νὰ τὰ κλείῃ τοῦλάχισον μὲ χαρτία ἢ πανία διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἄνεμον. Ὅταν ὅμως προσβάλουν ὡς

ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, αἱ ὅποια ἀνησυχοῦν τοὺς σκώληκας, πρέπει νὰ κλείωνται τὰ παράθυρα.

Οἱ ἄνθρωποι, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, ὅσοι πλησιάζουν καὶ θεραπεύουν τοὺς σκώληκας πρέπει νὰ ᾔναι καθαροὶ, νὰ πλύνουν τὰς χεῖράς των μάλιστα ὅταν τραβοῦν ταμβάκον, διότι ἡ ὄσμη του εἶναι πολὺ δυσάρεστος εἰς αὐτὴν τὴν κάμπην.

Ἴδού αἱ κυριώτεραι καὶ ἀναγκαϊότεραι διὰ τὴν μεταξοσκωληκοτροφίαν προφυλάξεις, εἰς τὰς ὁποίας ὀλίγον προσέχοντες οἱ Ἕλληνές μας συγκεντρῶνουν ὅλην τὴν προσοχὴν των εἰς τὸ νὰ φυλάξουν τὰ σκωλήκιά των ἀπὸ τὸ ματίασμα ἐμποδιζόντες τὴν εἴσοδον τῶν ξένων εἰς τὰ μεταξοσκωληκοτροφεῖά των, καὶ ἀποδίδοντες εἰς τὴν ἀνύπαρκτον βασκανίαν τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀμελείας καὶ ἀμαθείας.

(Ἀκολουθεῖ.)

Ἐξολοθρευτὸς τῶν θηρίων.

Πρὸ τριῶν χιλιάδων χρόνων ἐπλανῶντο ἰσως ἀγεληδὸν καθ' ὅλην τὴν Ἡπειρον τὰ ἀγριώτατα τῶν θηρίων, ὅποια οἱ λέοντες, αἱ ἄρκτοι, αἱ τίγρεις, αἱ ύαιнай, οἱ πανθῆρες, οἱ ἐλέφαντες, οἱ βινόκερος κτλ. Ἀλλὰ κατὰ μὲν ἡ ἐπιτηθειότης καὶ πανουργία, κατὰ τι δὲ ἡ βίψοκίνδυνος τύχη τοῦ ἀνθρώπου κατώρθωσεν οὐχὶ μόνον τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν νὰ ὀλιγόστευση, ἀλλὰ καὶ τὸ γένος ὅλον νὰ συνωθῆσιν εἰς ἀπροσίτους σχεδὸν ἐρήμους. Ἀπεμάκρυνε δὲ ὁμοίως βαθμηδὸν ἀπὸ τοὺς αἰγιαλοὺς ὅπου συγνάξει καὶ τὰ φοβερὰ κήτη. Διὰ τοῦτο πούποτε τῆς Μεσογείου δὲν φαίνονται πλέον φάλκιναι, ἐν ᾧ ἄλλοτε ἀγρεύοντο καὶ εἰς τὸν κόλπον αὐτὸν τῆς Γασκονίας τόσαι, ὥστε οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου τούτου ἀλιεῖς περιέφραττον καὶ τοὺς ἀγροὺς μὲ τὰ τερατώδη αὐτῶν ὄστα.

Αἰτία δὲ τῆς γενικῆς ταύτης φθορᾶς δὲν ὑπῆρξε μόνον τῶν λαῶν ἡ θηρευτικὴ, ἀλλὰ συνήργησαν μάλιστα εἰς τοῦτο καὶ οἱ ἀγῶνες τῶν θηρίων, τῶν ὁποίων τὸ θέαμα ἦτο τόσον εὐάρεστον εἰς τοὺς παλαιοὺς Ῥωμαίους. Ὅθεν τὸ πλῆθος τῶν φονευθέντων

εἴτε ἐπὶ δημοσίων ἐορτῶν, εἴτε εἰς τὸ ἀμφιθέατρον κατανασχέδον ἀπίστευτος. Μανθάνομεν τῶντι ἀπὸ τὴν ἱστορίαν, ὅτι ὁ μὲν Μέτελλος μετὰ τῆς Μακεδονίας τὴν κατάκτησιν ἔφερεν εἰς Ῥώμην ὡς 150 ἐλέφαντας, οἵτινες κατετοξεύθησαν ἔπειτα εἰς τὸ ἀμφιθέατρον, ὅπου τοὺς ἔβαλλον νὰ μάχωνται· ὁ δὲ Πτολεμαῖος εἰς τὴν πρὸς τιμὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ζωτῆρος ἐορτὴν μιμούμενος τοῦ Βάκχου τὸν Ἰακχὸν θρίαμβον παρουσίασεν ἐλάφους, βουβάλους, στρουθοὺς, ὄρνυγας, καμήλους, πρόβατα τῆς Αἰθιοπίας, λεοπαρδάλεις, πανθῆρας, ἄρκτους καὶ πολλοὺς ἐλέφαντας.

Τὸ εἶδος δὲ τοῦτο τῶν ἀγῶνων, οἱ ὅποιοι κατ' ἀρχὰς συστάθησαν διὰ πολιτικοὺς σκοποὺς, μετεβλήθη ἔπειτα εἰς ἐπίδειξιν ματαίας καὶ γελοιώδους πολυτελείας ἀπὸ τοὺς πλουσίους. Ὅθεν ὁ μὲν Πομπήιος ἐγκαινιάζων τὸ θέατρον αὐτοῦ μετὰ πολλῶν καὶ ἄλλων θηρίων ἔδειξεν εἰς τὸν δῆμον 400 πανθῆρας, 600 λέοντας μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ 315 ἦσαν χαιτήεντες. Ὁ δὲ Ἀντώνιος περιέτρησε τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως ἔχων λέοντας ἐξευμένους εἰς τὴν ἄμαξαν, καὶ ὁ Καῖσαρ δὲ αὐτὸς ἐπρόσφερε 400 λέοντας, τεσσαράκοντα δὲ ἐλέφαντας συναθροίσας ἔβαλεν εἰς μάχην τὸ μὲν πρῶτον μὲ δύο πεζοὺς, ὕστερον δὲ μὲ ἄλλους τόσους ἵππους· ἐξερχόμενον δὲ νέοι ἐλέφαντες ἄλλοι προέπεμψαν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν φέροντες ἐπὶ τῶν νώτων μεγάλους λαμπτήρας.

Ἄλλ' οἱ Ῥωμαῖοι ἐκήρυξαν τὸν αὐτὸν μανιώδη πόλεμον καὶ κατὰ τῶν ἐνύδρων ζώων, διότι 36 κροκόδειλοι κατεσπαράχθησαν συναλλήλως διὰ νὰ τέρψωσιν αὐτοὺς εἰς τοῦ Φλαμινίου τὸ ἀμφιθέατρον

Πρᾶγμα παράδοξον! ὁ Τίτος αὐτὸς ἐξέθηκεν εἰς φόνον ἔμπροσθεν τοῦ αἵματοχαροῦς καὶ βαρβάρου τῆς Ῥώμης ὄχλου ἐννέα χιλιάδας διαφόρων ζώων· ὁ δὲ Τραϊανὸς ἔνδεκα χιλιάδας εἰς τοὺς τελεσθέντας ἀγῶνας μετὰ τὰ κατὰ τῶν Πάρθων τρόπαια. Κατ' ἐξοχὴν ὁμοῦς ὁ Πρόβος διέπρεψεν εἰς τὴν πονηρὰν ταύτην ἀμίλλαν, καὶ ἐσύναξε πλείτερον παρὰ πάντα ἄλλον ζῶα.

Τὰ ἀηδέστατα ταῦτα θεάματα ἐξακολούθησαν ἕως τῆς παρακ-

μῆς καὶ πτώσεως τοῦ δυτικοῦ βασιλείου· ἐπειδὴ αἱ ἀπαγορεύσεις τοῦ Κωνσταντίνου δὲν ἴσχυσαν πρότερον νὰ καταπαύσωσι τοιαύτην ἀπειρόκαλον καὶ βαρβαρικὴν συνήθειαν. Ἐν τοσοῦτῳ ὅμως οἱ ἄλλοι πάλῃλοι καὶ συχνοὶ οὔτοι φόνοι κατέστησαν σπάνια τὰ ἄλλοτε πολυπληθῆ θηρία, ἐφυγάδευσαν δὲ αὐτὰ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου τὰς κατοικίας· Εἰς τοῦτο δὲ συνέβαλον ἔπειτα καὶ αἱ ἐπιδρομαὶ τῶν βαρβάρων εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐκ τούτου ὁ τῶν πύλεων συνοικισμὸς, καὶ τῶν δασῶν ἢ δενδροτομία.

Πιστεύομεν ὅτι καὶ τὴν σήμερον εἰσέτι σώζονται ἐντὸς τῶν πολιτισμένων τύπων θηρία ἄγρια· ἀλλ' ὅλα σχεδὸν ἀποφεύγουσι περίφοβα καὶ καταπεπληγμένα τὸν ἄνθρωπον ὡς κοινὸν ἐχθρὸν, εἰς ἄδυτα σπήλαια ἢ εἰς τὸ βάθος συνηρεφῶν δρυμῶνων, ὅπου ὅμως δὲν μένουσι πάντοτε εἰς παντελῆ ἀσφάλειαν. Ἰπάρχει δὲ γνωστὸν ὅτι εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὄλοι οἱ λύκοι πρὸ πολλοῦ ἐξωλοθρεύθησαν.

(2.)

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ.

(Συνέχεια.)

Ἡ Αἰγυπτιακὴ τάξις εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν στερεά· τὰ οἰκοδομήματα ἐνταῦθα εἶναι εἰς τοὺς βράχους αὐτοὺς ἀποκομμένα, ἢ μεγάλα, καὶ ὀγκώδη, ὥστε φαίνονται ὡς ἐξ ἐνὸς μόνου μεγάλου βράχου σχηματισμένα. Τοιαύτης οἰκοδομῆς εἶναι αἱ πυραμίδες καὶ οἱ ὀβελίσκοι. Εἰς τοὺς Αἰγυπτίους ἔλειπεν ἀκόμη ὁ κίον, ὅστις ἀνήκει εἰς τὴν μετὰ ταῦτα ἑλληνικὴν τέχνην, καὶ ἀντὶ τούτου εἶχαν ἀπλοῦν μόνον στύλον. Εἰς τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν τῶν Κινέζων ἀνακαλύπτομεν τὴν ἐκ τῆς Ταταρίας γένεσίν τῆς. Οἱ σκηνοειδεῖς ἐκεῖνοι πυργίσκοι, οἱ μικροὶ αἰθέριοι στυλίσκοι, αἱ ἄκρα ἐκεῖναι, καὶ οἱ κωδωνίσκοι, μᾶς ἐνθυμίζουσι ἀκόμη τὸν μεταναστευτικὸν τῶν νομάδων βίον, τὸν ὅποιον διῆγαν οἱ Ἀσιανοί. Ἡ κινεζικὴ Ἀρχιτεκτονικὴ καταντᾷ πολλάκις εἰς παιδαριώδη καὶ ἀπειρόκαλον καλλωπισμὸν· διὰ τοῦτο ὁ Κινέζος οἰκοδομεῖ κυρίως ὅλως διόλου εἰς τὸν ἀέρα· ἐπισωρεῖ ὀροφὰς ἐπὶ ὀροφᾶς, ἐπειδὴ εἰς τὸ

αἰθέριον τοῦτο μέρος ἐμπορεῖ νὰ ἐπιφέρῃ πολλοὺς, ὅσον τὸ δυνατόν, κινητοὺς στολισμούς. Εἰς τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν δὲ τῶν Ἑλλήνων δὲν εὐρίσκομεν πλέον τὸ ὀλοσχερὲς, τὸ γιγαντιαῖον, ἢ τὸ μικρολόγον κόσμημα, ἀλλὰ τὸ ἀπλούστερον, τὸ μᾶλλον περιορισμένον ὠραῖον, τὸ ὅποιον ἠθέλαμεν ποτε ἀπαντήσῃ. Ὁ Ἕλλην εὐρίσκειν εἰς τὸν κίονα παντάτασιν ἴδιόν τι εἰς αὐτὸν μέσον τοῦ νὰ παραστήσῃ καὶ τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν του τὸ ὠραῖον καὶ ἐπίχαρι. Τὰ οἰκοδομήματα τῶν Ἑλλήνων, παραβαλλόμενα μὲν μὲ τὰ τῶν παλαιῶν Αἰγυπτίων, εἶναι ἐλαφρότερα, εὐμηκέστερα, κομψότερα· ἀλλὰ πάλιν συγκρινόμενα μὲ τὰ τῶν Κινέζων, εἶναι στερεότερα καὶ ἐμβριθέστερα. Μόνον τὸ τόξον, τὴν κυρίως ψυχὴν τῆς Γοτθικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς, δὲν ἐγνωρίζαν ἀκόμη οἱ Ἕλληνας. Διὰ τοῦτο καὶ δὲν βλέπομεν εἰς τοὺς ναοὺς αὐτῶν τοὺς ὑψηλοὺς καὶ μεγαλοπρεπεῖς θόλους, οἵτινες εἰς τὰς ἐκκλησίας τῶν μεταγενεστέρων ἐμπνέουσι ἀμέσως καὶ αὐτομάτως εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου εὐσέθειαν. Εἰς τοὺς Ἕλληνας ἡ ὀμαλὴ στέγη ἐπαναπαύετο μὲν εἰς τὸν κίονα, ὑψούμενον εὐμήκως ἕως εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλὰ δὲν ἐσχημάτιζε, καθὼς εἰς τὰ ὠραῖα εἰς ὅξυ ἀπολήγοντα τόξα τῆς γοτθικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς, καμαρωτὸν οὐρανὸν ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἡ πρὸς τὴν τῶν Αἰγυπτίων παραβαλλομένη ἀσυγκρίτως ἐλαφρότερα οἰκοδομὴ τῶν Ἑλλήνων φαίνεται νὰ ἐξελέγη, ὅτι τὸ τεχνικὸν τοῦτο καὶ αἰσθητικὸν ἔθνος, πρὶν ἀκόμη γνωρίσῃ τὸ μάρμαρον, κατεσκεύαζε τὰ οἰκοδομήματά του ἐκ ξύλου. Ἀλλὰ, ἐκτὸς ὅτι τῆς ἀρχαίας ταύτης κατασκευῆς δὲν σώζεται πλέον οὐδὲ ἴχνος, δὲν εἶναι δυνατόν, νὰ ἦτο διὰ πολλοῦ χρόνου εὐχρηστος· καθότι ἡ Ἑλλὰς αὐτὴ εἶχε πάντοτε ἀφθονίαν μαρμάρου, καὶ ἐπομένως τὸ ὅξυ τεχνικὸν πνεῦμα τοῦ Ἕλληνος εἶναι ἀδύνατον νὰ εὐχαριστῆτο ἐπὶ πολὺ εἰς μίαν τοιαύτην φειδωλὸν καὶ ἀσύμφορον ὕλην, ὅποια εἶναι τὸ ξύλον.

Θέλομεν ἐκθέσει δὲ ἐνταῦθα συντόμως πρὸς ἀκριβεστέραν κατάληψιν τοῦ τόσον ἀξιολόγου τούτου μέρους τῆς τέχνης τὰ περὶ τῆς Ἑλληνικῆς στήλης, καὶ τῶν λεγομένων τάξεων αὐτῆς, ὅσα ἐπε-

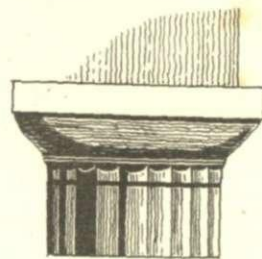
κράτουν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον εἰς διαφοροὺς τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης καιροῦς. Καθότι ἡ στήλη εἶναι τὸ ἐξοχὸν συστατικὸν μέρος τοῦ καθ' Ἑλληνικὴν τάξιν κατεσκευασμένου οἰκοδομήματος, ὡς ἐπ' αὐτῆς ἐπιστηριζομένου τοῦ ὅλου κτιρίου.

Οἱ Ἕλληνες, ὅτε ἐτελειοποιήθη ἡ ἀρχιτεκτονικὴ, ἐπροσδιώρισαν σχήματά τινα καὶ ἀναλογίας τῶν κιονοκράνων, τὰ ὅποια ἀπετέλουν τὰ κατ' ἐξοχὴν χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῶν μετὰ ταῦτα Δωρικῶν, Ἰωνικῶν, καὶ Κορινθιακῶν τάξεων τῆς στήλης, τὰς ὁποίας οἱ Ῥωμαῖοι ἐπηύξησαν, προσθέσαντες εἰσέτι τὰς τυρρηνικὰς καὶ Ῥωμαϊκὰς ὅθεν καὶ τὴν σήμερον συνήθως πέντε τάξεις παραδέχονται. Ἡ μὲν πρώτη καὶ ἀρχαιοτάτη εἶναι ἡ Δωρικὴ στήλη, ἥτις ἀνεγείρετο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ χωρὶς βάσιν, εἶχεν ἀπλυσάτην κεφαλὴν, καὶ μόνον τὸ πλατὺ αὐτῆς σχῆμα ἦτο βραδωμένον μὲ εἴκοσιν ἀρκετὰ λεῖα καιλώματα. Τὸ ὕψος αὐτῆς ἀπετέλει ἐξάκις τὴν διάμετρον τῆς βάσεως, καὶ διέφερον ἀπὸ τὰς λοιπὰς τάξεις κατὰ τὴν ἀπλότητα, καὶ τὴν περισσοτέραν εὐστάθειαν.

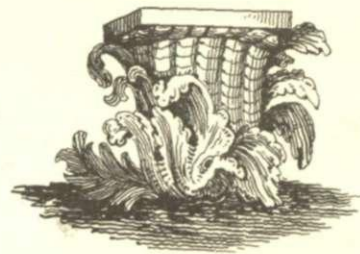
Τῆς δὲ δευτέρας τάξεως εἶναι ἡ Ἰωνικὴ λεγομένη στήλη, τῆς ὁποίας τὸ ἐξωτερικὸν εἶναι γαριέτερον καὶ κομψότερον παρὰ τὸ τῆς Δωρικῆς, καὶ τὸ κόσμημα τοῦ κιονοκράνου ποικιλώτερον. Ἐπιτήδειοί τινες τεχνικοὶ ἐξέφρασαν τὴν μεταξὺ τῶν δύο τούτων τάξεων διαφορὰν συμβολικῶς, ὥστε εἰς μὲν τὴν Δωρικὴν στήλην νὰ ἐκφαίνεται ἡ ἰδέα τοῦ ἀνδρικοῦ σχήματος, εἰς δὲ τὴν Ἰωνικὴν, ἡ τοῦ θηλυκοῦ. Καὶ τῶντι ἡ ὕψις καὶ τῶν δύο ἀντιστοιγεῖ εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην· καθότι ἡ μὲν Δωρικὴ στήλη, καθὼ ἀπλῆ, ἰσχυρὰ, καὶ ἀσφελῆς, μᾶς παριστᾷ τρόπον τινὰ τὴν ἀνεπιτήδευτον θεωρίαν τοῦ ἀνδρός· τὸ δὲ ἐπεξεργασμένον κιονόκρανον τῆς Ἰωνικῆς προβάλλει ἐξεναντίας εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τὴν λεπτοτέραν καὶ τρυφερωτέραν κατασκευὴν τῆς γυναικός, εἰς τὴν ὁποίαν συγχωρεῖται περισσότερος καὶ μᾶλλον ἐπιτετηθευμένος κόσμος, παρὰ εἰς τὸν ἄνδρα.

Ἐτι δὲ ποικιλωτέρα τῆς Δωρικῆς εἶναι ἡ Κορινθιακὴ, ἡ ἀποτελοῦσα τὴν τρίτην τάξιν τῆς Ἑλληνικῆς στήλης. Τὸ κιονόκρανον

Archiologia Tercera 10^a

Talis Doric

Η ἀρχὴ τῆς Κορινθιακῆς τάξεως

ταύτης είναι κεκοσμημένον με τὴν ἐνδεχομένην τέχνην καὶ κομψότητα, καὶ εἰς αὐτὸ ἤδη παρατηροῦμεν τὴν μετάβασιν εἰς τὸ ποικιλοτρόπως πεπλεγμένον καὶ ἐγλυμμένον τοῦ Γοθικοῦ τόξου. Φέρεται λόγος, περὶ τῆς βεβαιότητος ὅμως τοῦ ὁποίου δὲν δυναμέθα νὰ ἐγγυηθῶμεν, ὅτι ἡ ἀναγλυφὴ αὕτη τοῦ Κορινθιακοῦ κιονόκρανου ἔχει τὴν ἀρχὴν της ἀπὸ τὴν ἐφεξῆς περιπτώσιν. Εἰς ἓνα κῆπον ἔθεσάν ποτε εἰς ἀπομεμακρυσμένον τι μέρος καλάθιον, τοῦ ὁποίου τὸ στόμιον, διὰ νὰ μὴν ἐσχωρήσῃ εἰς αὐτὸ ῥύπος, ἐσκέπασαν μὲ κεραμίδα. Περὶ τὸ καλάθιον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἔκειτο λησμονημένον πολὺν καιρὸν εἰς τὸν παράμερον ἐκεῖνον τόπον, ἠΰξησε τριγύρω χρυσάνθεμον, τὸ εἶδος ἔχον τῆς ἀκάνθου, καὶ περιέλαβε τὸ καλάθιον τοιοῦτοτρόπως, ὁποῖον παριστάνεται εἰς τὴν ἐπισηναπτομένην εἰκόνα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κεραμὶς ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ἐξεῖχεν ὑπὲρ τὴν ἄνω ἄκρην τοῦ καλαθίου, ἔπρεπε κατὰ φυσικὸν λόγον μὲ τὴν πρόοδον τοῦ χρόνου τὰ μεγάλα φύλλα τοῦ περιπλεκυμένου ἄνθου νὰ περικυκλώσωσι τὸ καλάθιον πρὸς τὰ ἔξω, καὶ οὕτω νὰ λάθωσι τὸ σχῆμα, τὸ ὁποῖον τοσοῦτον θαυμάζεται εἰς τὸ κιονόκρανον τῆς Κορινθιακῆς στήλης. Ὁ περίφημος δὲ ἀγαλματοποιὸς καὶ ἀρχιτέκτων Καλλίμαχος λέγεται, (καθὼς διηγοῦνται πρὸς τοῦτοις) ὅτι παρατηρήσας πρῶτος τὸ σπάνιον τοῦτο κεκοσμημένον καλάθιον, ἐπέχειργάσθη ἔπειτα κατὰ τὸν τύπον αὐτοῦ τὰ Κορινθιακὰ κιονόκρανα.

Προσθέτομεν δὲ ἀκόμη καὶ τέταρτον τὴν εἰκόνα τῆς τυρρηνικῆς λεγομένης στήλης, ἣτις πηγάζουσα ἀπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν, ἂν καὶ ᾖναι εὐμηκεστέρα ταύτης, ἐλήφθη ὅμως ἀπὸ τὸν τύπον τῆς Δωρικῆς. Τὸ μὲν κιονόκρανον εἶναι διόλου Δωρικόν, τὸ δὲ σῶμα αὐτῆς διαφέρει ἀπὸ τὸ τῆς Δωρικῆς, καθὼς εἶναι ἐλαφρότερον, ἰσχυρότερον, καὶ ὄχι ῥαβδωτόν. Ἐχει δὲ ἡ στήλη προσέτι καὶ βάσιν, καθὼς αἱ λοιπαὶ ἄλλαι Ἑλληνικαὶ τάξεις.

Πέμπτη δὲ καὶ τελευταία ἔπεται ἡ σύνθετος ὀνομαζομένη στήλη, συντεθειμένη ἀπὸ τὰ ἔξοχα τῶν συστατικῶν μερῶν τῆς Ἴωνικῆς καὶ Κορινθιακῆς. Οἱ Ῥωμαῖοι τὴν ἐμεταχειρίζοντο μά-

λιστα εἰς τοιαῦτα οἰκοδομήματα, τὰ ὑποῖα, ὄντα ἐξωτερικῶς λαμπρότατα, ἔμελλαν νὰ προσβάλλωσι μεγάλως εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν θεατῶν.

Παραστήσαντες δὲ καθόλου τὴν στήλην ὡς τὸ κύριον συστατικὸν μέρος, καὶ τὸ σημαντικώτατον στοιχεῖον τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς, δὲν θέλομεν μὴ ὅλα ταῦτα ν' ἀρνηθῶμεν, ὅτι ἡ χρῆσις αὐτῆς μετέβη καὶ εἰς τὴν Γοθικὴν τῶν Χριστιανῶν. Ἐξεναντίας καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη, εἰς τὰς λαμπρὰς μάλιστα ἐκκλησίας καὶ στοὰς ὄλων τῶν μερῶν τῆς Εὐρώπης, ἡ στήλη κατέχει τὸν πρώτιστον τόπον. Ἀλλ' ἡ Χριστιανικὴ στήλη διαφέρει ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν, καθὼ δὲν θεωρεῖται ὡς ἀποκεχωρισμένον μέρος τοῦ οἰκοδομήματος καὶ καθ' ἑαυτὴν, στηρίζουσα τὴν ὀρθογώνιον στέγην αὐτοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκτείνεται ἕως εἰς τὸ τῶρον, συνεχρομένη δι' αὐτοῦ ἀμέσως μὲ τὴν καμαρωτὴν στέγην. Καὶ ἐκ τούτου πηγάζει ἡ μεγάλη ἐνέργεια τὴν ὁποίαν προξενοῦν αἱ στῆλαι εἰς τὰς μεγίστας τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησίας. Δι' αὐτοῦ ἐξυψοῦνται κατ' ἀμείσον τρόπον ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια εἰς τὴν πρὸς τὸ θεῖον εὐσέβειαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἰδέαν βέβαια ὁ Ἕλληνας, μὲ ὅλον τὸν ὄζον τεχνικῶν νοῦν του, διὰ τὴν αἰσθητοτέραν ὁμως καὶ ἀτελεστέραν θρησκείαν του δὲν ἐδύνατο ἀκόμη νὰ ὑψωθῆ.

(4.)

Γ Ε Ω Ρ Γ Ι Α.

Περὶ καλλιεργείας τοῦ ὑπροφόρου μήκωτος καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ μηκωτίου (ὀπίου).

Συνέχεια.)

Αἱ καρποθῆκαι πρέπει νὰ ἦναι πράσιναι ὅταν χαράζωνται· διότι ἀφοῦ ἀρχίζουσι νὰ στεγνώνουσι παρέρχεται ἡ ἐπιτήδειος ὥρα τῆς ἐκροῆς τοῦ μηκωνίου· ὁ καιρὸς νὰ ἦναι ἥσυχος καὶ ὁ οὐρανὸς καθαρὸς ὅταν γίνωνται αἱ τομαί. Αὗται πρέπει νὰ ἦναι ἐπιπόλευαι καὶ νὰ μὴ φθάνουσι πέραν τῆς ἐπιδερμίδος. Τινὲς κάμνουσι μίαν ἢ δύο τομάς τὴν ἡμέραν εἰς κάθε λοβὸν καὶ ἐξακολουθοῦν 3 καὶ 4 ἡμέρας. Δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου συναίξει τινὰς περισσώτερον μηκῶνιον, ἀλλὰ εἶναι κοπιαστικώτερον, ὅταν καλλιεργῆ τις μεγάλην ποσότητα. Ὅταν ὁμως τὰ ἡμερομίσθια δὲν εἶναι ἀκριθὰ, πρέπει νὰ προτιμῆσθαι τὸ διαδοχικὸν χάραγμα.

Ἐκτὸς τοῦ ἐκρέοντος τούτου ὀπίου, τὸ ὁποῖον δακρυῶδες ὀνο-

μάζουσι κατασκευάζουσι καὶ ἄλλο εἶδος ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς καρποθῆκαι, καὶ τὸν καυλὸν τοῦ φυτοῦ, τὰ ὁποῖα, μετὰ τὴν ἐκροῆν τοῦ πρώτου ὀπίου, κόπτουσι, κομματιάζουσι καὶ τρίβουσι εἰς μαρμαρένιον ἰγδίον μὲ ὀλίγον νερόν. Τὰ ἐκπιέζουσι μετὰ ταῦτα, τὰ στραγγίζουσι καὶ τὰ βάλουσι εἰς ἀγγεῖα πῆλινα καὶ εἰς σιγανὴν φωτίαν, διὰ νὰ ἐξατμισθῆ τὸ ὑγρὸν καὶ νὰ πυκνωθῆ ὁ ὀπός. Πλάττουσι ἔπειτα τροχίσκους καὶ τοὺς ἐκθέτουσι εἰς τὸν ἥλιον διὰ νὰ ξηρανθοῦν. Αὕτη ἡ τελευταία μέθοδος ἐσυνειθίζετο καὶ ἀπὸ τοὺς παλαιούς, κατὰ τὸν Διοσκορίδην. Τὸ τοιουτοτρόπως ὁμως κατασκευαζόμενον ὀπιον εἶναι κατωτέρας ποιότητος ἀπὸ τὸ δακρυῶδες, ὅθεν καὶ τὸ μινύουσι μὲ αὐτό.

Τὸ καλὸν ὀπιον εἶναι πηκτὸν, ὑποκόκκινον, μαλάσεται μετὰ τῶν δακτύλων, ἔχει ὀσμὴν βαρεῖαν καὶ γεῦσιν πικρὸν καὶ ναυτιώδη.

Ἐν στρέμμα μηκωνοσπαρμένον δίδει ὅταν ἐπιτύχη 8-10 ὀκάδας ὀπιον, πωλεῖται δὲ 40 καὶ 50 δραχμὰς ἡ ὀκά.

Ἐκτὸς τοῦ ὀπίου, ὁ μήκων προάγει καὶ σπύρον, ἐκ τοῦ ὁποίου κατασκευάζουσι ἔλαιον γλυκὺ καὶ εὐάρεστον, τὸ ὁποῖον κατέχει τὰ δευτερεῖα μετὰ τὸ ἐλαιόλαδον. Εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης καλλιεργοῦν μάλιστα ἐπὶ τούτῳ ἰδιαιτέρον εἶδος μήκωνος ἀρμολιώτερον εἰς τὴν ἐλαιοποιίαν, καὶ ἐπομένως μὲ τὸν σπύρον του γίνεται ἀρκετὸν ἐμπόριον, διότι ἡ χρῆσις τοῦ μηκωνοελαίου εἶναι εἰς τινὰ μέρη κοινοτάτη διὰ τὴν μαγειρικὴν. Τὸ μόνον ἐλάττωμά του εἶναι νὰ μὴ καίη εἰς τὸν λύχνον ὅθεν καὶ αὐστηρῶς ἀπαγορεύεται ἡ μίξις του μὲ τὸ ἐλαιόλαδον.

(Ἀκολουθεῖ.)

Υ Γ Ι Ε Ι Ν Η.

Συγκριτικὴ θερμότης τῶν φορεμάτων.

Τὰ ὑφάσματα ἐμποδίζουσι τὴν ἐξάτμισιν, οὕτως εἰπεῖν, τῆς θερμότητος κατὰ τὴν ὕλην αὐτῶν, τὸ χρῶμα, τὸ πάχος, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ δέρματος διάστημα.

Καὶ κατὰ μὲν τὴν ὕλην φυλάττουσι τὴν ἀκόλουθον τάξιν τὰ συνηθέστατα καὶ εἰς χρῆσιν ὑφάσματα· Πρῶτον αἱ τρίχες τοῦ δασύποδος (κουνελίου), τῆς ἀγριοονήσας (ἀγριοπαπιας edredon πτηνὸν ὀρεσίβιον τῶν ὑπερβορείων τόπων), τοῦ κάστορος ἡ μέταξα, τὸ μαλλίον, τὸ παμβάκιον, τὸ λινάριον (Rumford 1801).

Κατὰ δὲ τὸ χρῶμα πρῶτον τὸ λευκὸν, ἀκολουθῶς δὲ τὸ κίτρινον, τὸ κόκκινον, τὸ κυανοῦν (μαθι) καὶ τὸ μέλαν.

Ὅσω παχύτερον ὑπάρχει τὸ ἔνδυμα καὶ ὅσω πλεότερος ἀήρ ἐμποδίζεται μεταξύ αὐτοῦ καὶ τοῦ δέρματος, τόσω τὸ σῶμα θερμαίνεται. Ὅθεν τὸ ἀρμοδιώτατον φόρεμα ἐν καιρῷ χειμῶνος ἤθελεν εἶναι τὸ παχὺ καὶ μαλακὸν καὶ ὑφασμένον ἀπὸ τρίχας δασυπόδος. Τὸ λεπτόν φόρεμα προσκολλώμενον εἰς τὸ δέρμα μακρύνει ἀπ' αὐτὸ τὸν ἀέρα, ὅστις ἐμποδίζει ἐκ φύσεως τὴν ἐξάτμισιν τῆς ὀργανικῆς ἡμῶν θερμότητος· ὅθεν κολληταὶ ἢ στεναὶ χειρίδες (γάντια) δροσιζοῦσι τὰς χεῖρας. Ἄν ὅμως ὁ ἀήρ ἀντὶ νὰ μένη τρόπον τινὰ περίκλειστος καὶ φυλακωμένος μεταξύ τοῦ δέρματος, ἐμβαίνει ἕξωθεν ἐλευθέρως, τίτε αὐτὸς μὲν γινόμενος θερμὸς καὶ ὑγρὸς ἀπὸ τὴν θερμότητα καὶ διαπνοὴν τοῦ σώματος, καὶ διὰ τοῦτο ἐλαφρότερος παρὰ τὸν ἐξωτερικόν, διώκεται εὐκόλως ἀπὸ τοῦτον, ὅστις ἐμβαίνει εἰς τὸν τόπον του, ὥστε τὸ ἀκατάπαυστον τοῦτο ρεῦμα ψυχραίνει τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος.

Ἐκ τούτου συνάγομεν ὅτι τὰ θερμὰ ἢ μᾶλλον τὰ μὴ συγχωροῦντα τὴν ἐξάτμισιν τῆς θερμότητος φορέματα πρέπει νὰ προκρίνωμεν κατ' ὅλους τοὺς καιροὺς τοῦ χρόνου, προσέχοντες μόνον τὸν μὲν χειμῶνα νὰ κρατῶμεν καλῶς κλεισμένον τὸν ἀέρα· τὸ δὲ θέρος νὰ ἀφίνωμεν αὐτὸν νὰ ἐμβαίνει καὶ νὰ ἐκβαίνει εὐκόλως. (2.)

Τρόπος διατηρήσεως τοῦ κρεατείου ζωμοῦ.

Πολλάκις ἔχομεν ἀνάγκην νὰ φυλάξωμεν τὸν ζωμὸν τοῦ κρέατος εἴτε διὰ κανέναν ἄρρωστον εἴτε δι' ἄλλην τινὰ χρῆσιν· ἀλλ' αὐτὸς βρωμίζει ἐν καιρῷ θέρους, διαμένει δὲ ἀδιάφθορος πολλὰς ἡμέρας τὸν χειμῶνα. Τοῦτο ὑπάρχει εἰς ὅλους γνωστὸν· ὀλοῖ όμως ἴσως δὲν πιστεύουσιν ὅτι 60 βαθμῶν θερμότητος ἐνεργεῖ κατὰ τοῦτο καθὼς καὶ ἡ ψυχρότης τοῦ μηδενικοῦ εἰς τὸ θερμόμετρον· καὶ ὅμως τὸ πρᾶγμα ὑπάρχει βέβαιον· τύσον τὰ δύο ἄκρα πάντοτε σφιδὸν συνέχονται καὶ ἐναντίαί αἰτίαι γεννῶσι συγγνάκις ὅμοια ἀποτελέσματα. Χωρὶς νὰ ζητήσωμεν τὸ πῶς καὶ διατὶ ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ὅτι διὰ νὰ φυλαχθῇ ἀδιάφθορος ὁ ζωμὸς, ἀφ' οὗ τὸν στραγγίσωμεν εἰς πῆλινον καθαρὸν ἀγγεῖον, ἀρκεῖ νὰ τὸν βράσωμεν ὀλίγον ἅπαξ μὲν τῆς ἡμέρας τὸ φθινόπωρον, τὸ ἔαρ καὶ τὸν χειμῶνα· ἀπὸ δώδεκα δὲ εἰς δώδεκα ὥρας ἐν καιρῷ θέρους· πρέπει δὲ νὰ ἔχη ὁ ζωμὸς οὗτος πάντοτε ἄλλας ὀλιγώτερον παρὰ τὸ σῆθηδες. (2.)

ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΩΝ ΕΡΗΜΙΩΝ ΤΗΣ ΑΣΙΑΤΙΚΗΣ ΤΑΡΤΑΡΙΑΣ .